PRINTED BOOK

THE VEDIC PATH

Quarterly Journal of Vedic, Indological and Scientific Research
Gurukula Kangri Vishwavidyalaya,
HARDWAR

To,

NO-15

If not delivered, please return to :

Dr. R. L. Varshney
Editor, Vedic Path
'Dreamland'
P. O. Gurukula Kangri-249 404
HARDWAR, U. P., INDIA.

① विषय = भागवत्
पेज = 6 No-15
= 24.5 × 12 × 0.1 c.m.

तेन तत्यात्रस्योयरित्यसेत् ॥-६॥ माषकेणा-
- सुवो निदरिड्रो वावि यापि ... ...
पुराणो ततै वैदिकै वशीलेन्वृतनडोरकं ।

---

② पेज = 3
= 32 × 13 × 0.1 c.m.

द्वितीयंशंकते साह्वेति स्वंपि वा साह्यथापर
स्वं आपि नसंभवहि ... ...
द्वितीयेपिसकि नारवडतस्वामिनोनाथस्तस्या

1

अ·३· तेनतत्पात्रस्योपरिन्यसेत ॥८॥ माषकेणसुवर्णेन दरिद्रो वापि पार्थिव। कृ
२ त्वानंतं प्रयत्नेन विधिवत्तं प्रपूजयेत ॥९॥ द्वाभ्यां तोयस्कशोकृत्वा अनंतं तस्य
समीपतः। कृत्वा सुतं वासुदेवं मुशल्लेन हतेनच। आचार्यं पूजयित्वा च दद्यै
रामरणौस्तथा। स्वर्णगर्भं यदिन्द्रैश्व भक्त्या सुचसमाहितः ॥११॥ ततस्तु
पूजयेद्देवदमनंतं विश्वरूपिणं। वस्त्रयुग्मसमाछन्नं पीतयज्ञोपवीति
नं ॥१२॥ वस्त्रयुग्मं शुचिर्यस्माद्वासुदेवस्य वल्लभं। अनंतप्रापतां देवः
पीतवस्त्रेणसर्वदा ॥१३॥ वस्त्रमंत्रः। चंदनेन सुगंधेन कर्पूरागुरुमिश्रि राम
णा। लेपयेद्हं तवांगानि प्रीयतां मधुसूदन ॥१४॥ अनुलेपनमंत्रः। ततः २

कमित्यत्रतत्काप्रत्ययेननियमस्यचतु॥५॥श्याः पूर्वकालेतत्काविधा
नाच्चतुर्दश्यांतूपवासः॥उपयाहारभ्याद्वितीयदिवसोदयपर्यंतपूजार्थंवि
धानतः॥ततोगृहंसमागत्यदेहंदृढंकृत्वासुसैमनाः॥गोचर्ममात्रंसंलिप्यगो
मयेनैवविचक्षणः॥तत्रालिखेन्मंडलकंपंचवर्णैः सुशोभनं॥६॥नववना
भंसुसंपूर्णंसर्वतोभद्रमेवच॥तस्योपरिन्यसेत्कुंभमव्रणंसुदृढंनवं।पात्रं
चकारयेद्धैमंरजतंतैनोत्तमेनवा॥ताम्रपात्रेणवायुक्तंपंचरत्नसमन्वितं
॥७॥कर्षमात्रसुवर्णेनब्राह्मींकारयेद्बुधः।तदर्द्धंमध्यमंप्रोक्तंतदर्द्धंतु
कनिष्ठकं॥८॥अग्रेसुवर्णगौरेंतुतावन्मात्रंप्रपूजयेत्।कृत्वारूपंप्रय

पुष्पाणि संगृह्य पूजयेन्नामभिः ॥ श्रीकृष्णायानंताय नमः पादौ गुल्फौ संक
र्षणाय वै ॥१७॥ कालात्मने जानुनी जघने विश्वरूपिणे । कटिं वै विश्व
रूपाय मेढ्रं वै विश्वमूर्तये । नाभिं वै पद्मनाभाय हृदयं परमात्मने । कंठं श्री
कंठनाथाय यद्बाहू सर्वास्त्रधारिणे ॥१९॥ वाचस्पते नमस्तुभ्यं मुखं वै संपूजये
द्धरिं । ललाटं केशवायेति शिरः सर्वात्मने नमः ॥२०॥ ततस्तु लोकपालांश्च
ग्रहांश्चैव प्रपूजयेत् । वनस्पतिरसोद्भूतो गंधाढ्यः सुमनोहरः ॥२१॥ आ
घ्रेयः सर्वदेवानां धूपोयं प्रतिगृह्यतां । धूपमंत्रः ॥ त्वं ज्योतिः सर्वदेवानां
तेजसां तेज उत्तमं । आत्मज्योतिः परंधाम दीपोयं प्रतिगृह्यतां । दीपमंत्रः ॥ अ

अ॰ पु॰ न्नं चतुर्विधं स्वादु अमृतानां जीवनं परं। नैवेद्यं ते मया दत्तं देवेश प्रतिगृह्यतां॥ नै ४

३ वेद्यमंत्रः। पूगीफलं सपत्रं च कर्पूरं च मनोहरं। पवित्रीकृतमस्पंततां दूलं

प्रतिगृह्यतां॥ तांबूलमंत्रः। लोकात्मा सर्वमूर्त्तात्मा निमेषत्रुटिसंभवः।

जन्ममृत्युजराव्याधिसंसारभयनाशन॥ प्रार्थनामंत्रः। एवं पूजां च कृत्वा

रात्रौ जागरणं तत्र गीतनृत्यादिसंयुक्तं ततो वाद्यैश्च संयुतं। प्रभाते

पुनरुत्थाय कुर्यात् स्नानं यथाविधि। पूर्वोक्तैः पूजयेद्देवं पश्चाद्धोमं च कार

येत्॥ ७॥ त्वग्गृह्योक्तविधानेन कृत्वाग्निस्थापनं ततः। पुरुषसूक्तेन जु राम

हुयाद् ततो देवा अवंतु नो इति॥ इदं विष्णुर्विचक्रमे इति वा शतमष्टोत्तरं याव ३

स्त्वेकं जुहुयात गुरुः ॥ सर्वं कृत्वा विधानेन मंत्रैरेतैर्विचक्षणाः ॥ अनंता
यस्वाहा ॥ १ ॥ कालात्मने स्वाहा ॥ २ ॥ इद्वत्सराय स्वाहा ॥ ३ ॥ उषसे स्वाहा ॥
अहोरात्राय स्वाहा ॥ ५ ॥ अर्द्धमासाय स्वाहा ॥ ६ ॥ ऋतुभ्यः स्वा ॥ ७ ॥ संवत्से
शय स्वाहा ॥ ८ ॥ ततो व्याहृतयः प्रायश्चित्तं चरुणाज्यतिलैः स्विष्टकृ
त्प्रजापतिं जुहुयात ॥ एवं समाप्य होमं च तदाचार्यं प्रपूजयेत ॥ धेनुं द
द्दक्षिणां दद्यात्त्रिवस्त्रयसमन्वितं ॥ स्वर्णशृंगीं रौप्यखुरीं चतुर्दश
नाम्ने अनंताय नमः ॥ ९ ॥ नमोस्तु देवदेवेश दिव्यरूपधराय च नमो
माहात्म्यदेवाय अनंताय नमो नमः ॥ १० ॥ न्यूनातिरिक्तान्यपरिस्फुटा

अ॰उ॰ नियानीहकर्माणिमयाकृतानिक्षम्यानिचैतानिविमोक्षमस्वमया 6

४ हितुष्टः पुनरागमाय॥३८॥प्रतिगृह्णद्विजश्रेष्ठअनंतंफलदायक

प्रसादंकुरुमेदेवप्रणतोस्मिजनार्दन॥३९॥अथपदानमंत्रः॥अनं

तप्रतिगृह्णातिअनंतोवैददातिच अनंतस्तारकोभाभ्यांअनंतायन

मोनमः॥४०॥प्रतिग्रहणमंत्रः॥अनंतःसर्वकामानामधिपःसर्वकामदः।

व्रतेनानेनसंतुष्टोभवत्विहसदाममः॥४१॥व्रतनिवेदनमंत्रः॥इतिपू

जा॥अथकथाप्रारंभः सूतउवाच॥ ॥आरण्येवर्त्तमानास्तेपांडवादुःख राम

कर्षिताः॥कृष्णंदृष्ट्वामहात्मानंप्रणिपत्ययथाक्रमं॥सुखासी ४

नेह्यहसीकेशंपृच्छतिस्मयुधिष्ठिरः। पापप्रणाशिहरंकिंचिद्व्रतंहितन्मेज
गत्पते। १। सत्कृतंतेचोपविष्टंतमिदमाहमहीपतिः॥ युधिष्ठिरउवाच।
अहंदुःखीकथंजातोभ्रातृभिःपरिवारितः। कथंमुक्तिर्दुःखादस्माकं
अनंतादुःखसागरात्। २। श्रीकृष्णउवाच। अनंतव्रतमस्त्यन्यत्सर्व
पापहरंशुभं। सर्वकामप्रदंनृणांस्त्रीणांचैवयुधिष्ठिर॥ ३॥ अनंतन
कीर्तनंचैवअनंतश्रीकरंपरम। अनंतेनस्तारकोभाव्यमनंतेनाभी
ष्टदायकं॥ ४॥ शुक्लपक्षेचतुर्दश्यांमासिभाद्रपदेशुभे। तस्यानु
ष्ठानमात्रेणसर्वपापैःप्रमुच्यते॥ ५॥ युधिष्ठिरउवाच॥ कृष्णको

अ॰३॰ यंत्वयाख्यातोयोऽनंतइतिविश्रुतः। किंशेषनागआहोस्विदनंत 8
५ तक्षकःस्मृतः॥६॥ परमात्माथवानंतउततत्त्वमाहोब्रह्मउच्यते॥ क
एषोनंतसंज्ञोवैसत्यमेतद्ब्रूहिकेशव॥७॥ श्रीकृष्णउवाच॥ अनंतइत्य
हंपार्थममरूपंनिबोधय। आदित्यरथवेगेनयःकालउपपद्यते।
॥८॥ कलाकाष्ठामुहूर्त्तादीनदिनरात्रिशरीरखानायपक्षमासर्त्तुवर्षा
दित्युरथवेगेनयःकालउपकल्पव्यवस्थया। योयंकालोमयाख्या
तोसावनंतइतिकीर्त्तितः। सोहंकालोवतीर्णोत्रभुवोभारावतारणात राम
॥१०॥ दानवानांविनाशायवसुदेवकुलोद्भवः। अनंतंविद्धिमांपार्थ ५

कृष्णं विष्णुं हरिं शि ॥११॥ ब्रह्माणं भास्करं शेषं सर्वव्यापिनमीश्वरं । वि
श्वरूपं महाकालं सृष्टिसंहारकारकं ॥१२॥ अनंतं पद्मनाभं च नरसिंहं
च वामनं त्रिविक्रममेव वाराहं च कृष्णं विष्णुं चतुर्भुजं ॥१३॥ प्रत्यक्षार्थं च पार्था
य विश्वरूपं प्रदर्शितं । यद्रूपमेव महाबाहो योगिध्येयमनुत्तमं ॥१४॥ वि
श्वरूपं महाकायं यस्मिन्निंद्राश्चतुर्दश । वसवो द्वादशादित्या मरुद्गणा का
दशानिलाः ॥१५॥ सप्तर्षयः समुद्राश्च पर्वताः सरितो द्रुमाः । नक्षत्रा
णि दिशो भूमिः पातालं भूर्भुवादिकं ॥१६॥ मा कुरुष्वात्र संदेहं मोहया प
र्थ न संशयः । एतानि मम रूपाणि पश्य योऽत्र न संशयः ॥१७॥ युधिष्ठिर

अ०पु० उवाच। अनंतव्रतमाहात्म्यं विधिं वद विहोवरा। किं पुण्यं किं फलं
तस्मादनुष्ठानवतां नराणां॥१८॥ केन चादौ पुरा चीर्णं मर्त्ये केन प्रका
६ शितं। एतत्समस्तं विस्तार्य ब्रूहि नंदनं अनंत हरे॥१९॥ श्रीकृष्ण उवाच॥
आसीत्पुरा कृतयुगे सुमंतो नाम वै द्विजः। वासिष्ठगोत्रे चोत्पन्नां सुरूपां च
भृगोः सुतां॥२०॥ दीक्षां नामोपयेमे तां वेदोक्तविधिना ततः। तस्याः का
लेन संजाता दुहिता नंतलक्षणा॥२१॥ शीला नाम सुशीला सा वर्द्धिता राम
पितृवेश्मनि। माता च तस्याः कालेन ज्वरदाहेन पीडिता॥२२॥ विन ६
नाश नदीतीरे मृता। स्वर्गपुरं ययौ। सुमंतोऽपि ततोऽन्यां वै धर्मपुंसः सुतां

10

नया ॥ २३ ॥ उपयेमे विधानेन कर्कशा नाम नामतः । दुःशीला कर्कशा
चंडी नित्यं कलहकारिणी ॥ २४ ॥ सापि शीला पितुर्गेहे गृहार्चनरता
तु भो । कुड्यस्तंभगृहद्वारदेहलीतोरणादिषु ॥ २५ ॥ चतुरंगिकव
र्णाभ्रनालयीतासितासितैः । स्वस्तिकैः शंखपद्मैश्च कुर्वती च पुनः
पुनः ॥ २६ ॥ एवं सा वर्द्धते शीला पितृवेश्मरता सदा । ततः काले बहु
गते कौमारव्रतचारिणी ॥ २७ ॥ पित्रा दृष्टा समं तेन स्त्रीचिह्ना यौव
ने स्थिता । कस्मै देया सुशीलेयं विचार्यैवं सुदुःखितः ॥ २८ ॥ एतस्मि
न्नंतरे पार्थ मुनिसंघसमाहृतः । कौंडिन्यो व्यागतो गेहे कन्यार्थी

अ.उ. मुनिसत्तमा॥२९॥पित्राहृष्टोमुनींद्रायकौडिन्यायसुमेदिने।गृह्यो 12
७ क्तवेदविधिनाविवाहमकरोत्तदा॥निवर्त्यौद्वाहिकंसर्वंप्रोक्तवान्क
र्कशांस्त्रियं।किंचिद्दायादिकंदेयंजामातुःपरितोषकं।तच्छ्रुत्वाकर्क
शाक्रुद्धाप्रोत्थायगृहमंडपात्।पेयदीयांसुहृद्वधाप्राहस्वागम्यतामि
ति॥३२॥उवाचचिन्तनैवास्तिगृहेपश्यपदीमितं।तच्छ्रुत्वाविमना:
याथवंस्यवत्तात्मामुनिस्तदा॥३३॥भोज्यावशिष्टचूर्णेनपाथेयं
चकारसः।कौडिन्योपिविवाह्यैनांपथिगच्छन्शनैःशनैः॥३४॥शी राम
लयासहधर्मात्मानवोढांगोरथेनहि।आदायमार्गेस्नानंकैःगच्छन् ७

शिष्यसमन्वितः।अग्रेह्यदर्शयन्मुनींपुराणैस्त्रीभिःसमन्वितां।मध्या
ह्नेभोज्यवेलायांसमुनीर्यज्ञाश्रिन्नटे।संध्याद्यावश्यकंकर्तुंगतः।शिष्या
न्नियुक्त्यचारथस्यदक्षिणेतत्रनातिदूरेवदाश्रमे।ददर्शशीलामास्त्री
णांसमूहंरक्तवाससां।उर्वशीमेनकारंभादिद्धाराशादिदेवकन्यका।अहल्या
द्रौपदीलक्ष्मीःसावित्रीचसरस्वती।रोहिणीकन्यकासर्वाआगत्य
व्रतमुत्तमे॥३९॥चतुर्दश्यामर्चयंतीभक्त्यादेवंपृथक्पृथकं।उप
गरस्वती।रोहिणीकन्यकासर्वाआगत्यव्रतमुत्तमे॥३८॥चतुर्दश्या
मर्चयंतीभक्त्यादेवंपृथकपृथकं।उपगम्यशनैःशीलापप्रच्छस्त्री

13

अ॰ चं॰

कदेवकं ॥४१॥ आर्याः किमेतन्मे व्रतं किंनाम व्रतमीदृशं ॥ ताः ऊचुर्यो

षितः सर्वा अनंतव्रतमीदृशं ॥४२॥ तस्य व्रतमिदं भद्रे क्रियते स्माभि

८

रित्यथ ॥ सा व्रवीदहमप्येतत्करिष्यामि व्रतोत्तमं ॥४३॥ विधानं कीदृशं

तत्र किं दानं कस्य पूजनं ॥ एतत्सर्वं समस्तं मे व्रतयथा कार्यं मया व्रतं ॥४३॥

स्त्रिय ऊचुः ॥ शुक्लपक्षे चतुर्दश्यां मासि भाद्रपदे भवेत् ॥ अनंतपूजये

देवं सर्वकामार्थसिद्धये ॥४४॥ यथेष्टदक्षकरे रारवंतस्यात अक्रमर्ध

तः ॥ वामेकरे धारयंतं ब्रह्मविद्धिः सदास्तुतं ॥४५॥ ॐ अनमोभग राम

वते वासुदेवायेति मंत्रः ॥ पुरएणोक्तैर्वैदिकै र्वाशालेन् तनडोरकं ॥ कृ ८

14

① विषय = भागवत्
पेज = 87
= 24.5 x 12 x 0.1 c.m.

No-15

तेन तत्यात्रस्योयरित्यसेत् ॥-६॥ माषकेणा-
-सुवर्णे निदरिद्रो वापि यापि ... ...
पुराणो ते वैदिके वशीलेव्रतनडोरकें ।

---

② पेज = 3
= 32 x 13 x 0.1 c.m.

द्वितीयंशंकते साहवेति स्वंपि हासाहय धापर
स्वंजापिनसंभवहि ... ...
द्वितीयेपिसकिनारवडत स्वामिनोनाधस्तस्या

उ.टी. द्वितीयं शङ्कते साध्येति एवंविधसाध्यव्यापकत्वं क्वापि न संभवति दु
१ र्ध्यारणात्वादित्याह न तस्येति किंच साध्यव्यापक इत्यत्र किमिदं
साध्यत्वं विवक्षितं किं सिषाधयिषितत्वं किं वा व्यापकत्वं नाद्यः
उपाधेरनिमत्त्वप्रतिव्यापकत्वनिश्चयपत्तमपे महानसादावनिम
त्वादेः सिद्धत्वेन साध्यत्वभावात् इत्याह किंचेति द्वितीयं शङ्कते व्या
पकत्वमिति धूमवत्त्वादिप्रतिपदिं व्यापकत्वमनिमत्वादेस्त
देवच्चतस्य साध्यं विवक्षितमित्यपर्थः तत्र लक्षणवाक्यस्येदृशो
र्थः पर्य्यवस्यति व्याप्यव्यापको व्यापकव्यापक उपाधिरि
ति तथा च व्याप्तिज्ञाने उपाधिज्ञाने मुपाधिज्ञाने च व्याप्तिज्ञान(
स एव पाद्याप्यापः पराजस्वकृत्य शिराह न व्याप्यनला १

अनौपाधिक इति तत्रापीति अनौपाधिकः संबंधो हि संबंधिनिष्ठः तथा च किं 2
मतयोरित्यादि संबंधिकल्पदूषणानि समानीत्यर्थः दूषणांतरमाह इतरेतरेति
अन्यत्रानौपाधिकत्वज्ञानं व्याप्त्युपाधिज्ञानाधीनमुपाधिज्ञानं च व्याप्तिज्ञा
नाधीनमितरेतराश्रयं पंचविवरणेति उपाधिरिति व्याप्तिसिद्धाविति व्यापकत्वम् अ
व्यापकत्वं व्यापकत्वं च व्याप्तिज्ञानाधीनज्ञानं तत्प्रतियोगित्वादित्यर्थः ननू
पाधेः साध्यव्यापकत्वं नाम न तन्निमित्त्वादिना मित्रव्याप्तिप्रतियोगि किंचिद्रू
पं किं नाम साध्येन दृष्टव्यभिचारित्वं तथा च नान्योन्याश्रय इति शंकते अथ मतमि त्या
ति अदृष्टव्यभिचारं साध्यं येन उपाधिना स उपाधिरित्यर्थः अत्र किं मदृष्टव्यभि
चारं साध्यं तं व्यभिचारदर्शनविषयत्वाभावमात्रम् किं वा व्यभिचारदर्शनवि
षयत्वात्यंताभाववत्त्वम् नाद्यः प्रत्युत साध्यव्यभिचारिणोऽपि तद्दर्शनसंभवे
नोपाध्याभासानां तथात्वे अतिव्यापकत्वादित्याह मैवमव्यभिचारीतेति (

उ.टी
२

3

त्यपिदृष्टांतेसाध्यत्वंसाधनत्वंचनास्ति तथाप्यस्तिद्रूपेणसंभावि
त्वं निश्चायितम् नचतदानीमप्यस्त्येवेति शंक्यते तद्रूपेणेति
विद्यमानस्यैवतत्संभावनाप्रसक्तिर्वा नचव्याप्तिग्रहणदशा
यां साध्यत्वमप्यस्तीति केनाकारेणसंभावनाविषयता नापि
व्यापकतयावच्छेदकतयावा दित्यर्थः अपचासर्वोपसंहारवत्
व्याप्तिग्रहणासमय एव धूमवत्त्वानिमित्वयोः सर्वत्रास्तित्वेन
साधनभावस्यदुर्निरूपतया संभावनायाः कुतएवसिद्धेरित्य
र्थः किंचसाध्यसाधनशब्दाभ्यां सविशेषेणसर्वसाध्यसाधन
विवक्षा तद्विशेषविवक्षावानाद्यः साधनस्यापि यत्किंचि णप
२

१२

४:

मइतियत्त्वत्र व्रीह्यादित्वमिश्रेणापरिहारोभिहितः पारस्पराश्र
दि यस्य तत्राप्युक्तं दूषणमतिंध्यानि एतेनेति साध्यवत्पारस्परा
तन्निष्ठात्यंताभाववत्त्वदव्रतिपोगि । त्वं तत्र वर्तमानत्वं साध्यव्या
पकं तस्यासाधनवद्वृत्तित्वं तन्निष्ठात्यंताभावप्रतियोगित्वं त
त्रावर्तमानत्वं साधनाव्यापकत्वमितियोजना अस्यापि सा
ध्यसाधनागर्भत्वात् न तन्मूलकपूर्वोक्तदोषः प्राक्परिहारात् इति
साध्यसानेति एतेनसाध्यकः तेन सहचारिताभि साधनैककृक्षा
वृत्तित्वमुपाधित्वमिति निर्मैदीलावतीकारोक्तलक्षणमपि निर
स्तम् साध्यसाधनयोरव्याप्यनिरूपकेव न तदुपाधिव्याप्तिरिति

तत्कि कूटस्थतयाज्ञानविषयत्वायोगात् द्वितीयोधिष्ठानतयोपलभ्यमानस्यापि तस्य तत्कि कूट
४२ स्थपाशानिभासिकत्वाद्वस्तुभावेनाधिष्ठानसाधकतमत्वाभावो मा दित्याशयेन शंकते नन्
स्वप्नेति तदा स्वप्नभावस्यापि पर्याप्त्या चाधिष्ठानतयोपलभ्यमानदेहादिविशेषस्या
पि तत्कल्पितकूटस्थतयानिर्विकल्पप्रातिभासिकदेहाभ्युपगंतव्यत्वरूपत्वप्रसंगः प्रयमप
त्तमवत्संप्रपरिहरति नेति नन्वेवेतन्नपत्य पुरोवर्तिविच्छृत्यवच्छिन्नतानविषयत्वा
भावात्कथमधिष्ठानत्वमित्याशंक्याह स्वप्रकाशेति स्वप्रकाशप्रत्यक्साक्षीधा
रतेन्तायमानत्वमेवाधिष्ठानत्वप्रयोजकं नापरोक्षत्वादिति भावः नन्वस्वप्रकाश
दि स्यापि तस्य तत्तदाकारविशेषेणाभासमानत्वाज्ञानाधिष्ठानत्वमित्यभिप्रेत्य कल्पितरूपत्वा
न्नापद्यतां रूपेण नस्य मूलाज्ञाना नबिष्टत्वमंतरा भानासंभवादित्यापाद्याह
प्रतीयमानेति अन्यत्रापि स्वप्नेष्वधिष्ठानतया प्रतीयमानस्यापि देहादिविशे कूट
षस्य प्रातिभासिकत्वान्नाधिष्ठानत्वमित्याह देहादिविशेषेति किं चेद्भिमयात्म ४२

ननु जाग्रत्कालीनाऽन्नीनिरूपिन विहः स्मृते स्वप्ने स्मृते रनुभवाकारतयोपपन्नत्वे ६
नतथैवपरान्नशैत्यादि न्यायान्नस्याजीर्णवगत्स्त्रैपादिसू हि निर्नैकल्पनीयेत्याशंक्याह रवेति
जाग्रद्भोगप्रदकर्मोपरमे स्वप्नभोगप्रदकर्माभिव्यक्त्यनंतरं स्यात्त्रययोगांस्त
७ दुपकरणभूतान्नस्वादीन्लघोः स्वमार्गान्स्व सूजत इति सू हि ज्ञानिपाददवस्तुत्वा
गौरवस्य प्रामाणिकत्वात्पोक्तः प्रतीतेरन्यथानुपपत्तेरप्युक्तेति भावः उक्तविरो
धादन्यथाख्यातिरप्ययुक्तेति भ्रमज्ञाननिधापोपपत्तेरिति तस्मादिति ज्ञातिभातिव
पदविवरणं पारब्धंति भासमानमविनिष्ठं न इति प्रतीतिः न निपक्षसत्तार्थकः निपावत न
नु शुक्तिरूप्यादेर्मिथ्यापुरोवर्तिवस्त्वधिष्ठाने तथात्वास्त्वधिष्ठानं वक्तव्यम् न
त्विं चैतन्यमनुतद्विशेषकज्ञानाविषयितत्त्विं स्युक्तमुतां तः इकरणेवाहि सन्त्वं नोऽप्यम
पितयोरधिष्ठानत्वेनाप्रतीतेः द्वितीयेपि सति ज्ञाघ्रेऽनस्त्वाजिको नाघत्वात्स्या